

Freud a Jung

SUR 2021

O čem přednáška nebude a o čem zkusí být.

- Nejde mi o „klasickou“, vzdělávací, na informace zaměřenou přednášku o těchto dvou velikánech psychologie 20. století.
- Proč ne?/to přeci nejde stihnout, to je nesmysl. To si nastudujte sami a jinde. To si najdete, pokud budete mít „zájem“. Když budete „chtít“.
- / Jde o probuzení zájmu, oživení, ne skladování velkých mrtvol. Jde mi o to, jak je vnímáme, jak se k nim vztahujeme.
- Nejde mi o to „odpřednášet info. o F. a J. to, pak můžu klidně pokračovat dál, o Adlerovi, Franklovi, Frommovi...
- Nejde ani o Freud a Jung, ve smyslu „dva“ – součet, ale právě oni dva. Oni mezi sebou. Co měli „spolu“. A mají - 100 let. O čem spolu/ s Vámi/ hovoří?
- Nejde mi ani o „objektivní poznání“ těch dvou.

Nikdo k nim nejste v bodě „0“. To ani nejde.

- Kde jste ve vztahu k nim?

- Co Vás zajímá na F? A co na J? Co pro Vás reprezentují?

Jste absolventi sebezkušenostní části dynamického výcviku. - Kde je tam Freud? V uspořádání výcviku, cíli, způsobu práce, vlastní zkušenosti...?

A Jung?

Kdybych se Vás zeptal, jste víc Jungiáni, nebo Freudiáni?

Podle čeho tak soudíte? Jak se to pozná?

S. Freud 6.5.1856 v Příboře na Moravě/Freiburg/ +23.9.1939 Londýn.

- Představovat psychoterapeutům S. Freuda, je trochu nonsens. Proč?
- Zakladatel psa. z Příbora na Moravě, žijící celý život ve Vídni, krom sklonku před smrtí, kdy utekl před Hitlerem do Anglie.
- Je klíčovou figurou současné psychologie. A nejen psychol., ale jednou z nejvýznamnějších poslav 20. stol. a západní kultury tohoto věku vůbec. Mohla by být celá přednáška, / nebo 5 semestrů/ a já bych ji neuměl, o místech vlivu, třeba i nepřímého, nepřiznaného, či skrytého vlivu F. na současný svět.
- Vlastně trochu nepředstavitelné, jak a kolik ovlivnil současnou západní kulturu. Nejde o to, jestli jste zastánci Psa., prostě je přítomen, vnitřně přítomen a součástí našeho myšlení. Zmiňme výtvarné umění, jeho vliv na surrealismus, dadaismus, filmové umění, stavbu příběhu, porozumění kauzalit lidského života, osobního nevědomí, porozumění snu, ale i obecně našeho uvažování o člověku a kultuře vůbec, silách, které definují člověka.
- Samozřejmě, lze říci, že F. ještě není zcela doceněn. Současně již i zapomínán. V psychologii se můžeme setkat s určitým despektem, zpochybňováním až útokem, ale to není podstatné, možná i naopak, je to zprávou o živosti jeho odkazu.
- Vede se s ním zatraceně živá diskuse, také pomluvy, vlastně ve všech diskurzech psychologie. /Nevznikl k němu oidipický komplex?/
- Je matkou i otcem současné psychol. a psychoter., s celou kontroverzí, která patří rodičovským postavám, ze kterých jsme zrozeni. /A které jsou zároveň archetypem./

Druhá postava, kterou se chceme zabývat, je možná ve svém významu skrytější.

C.G. Jung

- C.G.Jung/1875-1961/ švýcarský psychiatr/ a psychoter., a mystik, a filosof...který ve svém díle představil komplexní a všezahrnující pojetí člověka a jeho psychiky.
- Můžeme hovořit o Jungově filosofii, antropologii, světonázoru, psychologii, s mnoha přesahy do teologie, religionistiky, astrologie...
- Jeho přesah je srovnatelný s Freudovým. Oba přesáhli své obory i své století.
- Zvláštní je, jak právě v psychologii/alespoň v rigorózních osnovách/zůstává ve stereotyp. schematickém stínu Psa. jako „oblíbený žák F.“
- Autor pojmů jako „komplex“, „archetyp“, „introvert x extrovert“, synchronicita, anima x animus, stín, individuace, bytostné já, asociační experiment.

- Nezakládal školu, nestřežil svůj odkaz jako F., nevytvářel metodiku, koncept. Spíše než o ucelený koncept a školu se jedná o specifickou hermeneutiku, o specifický vztah ke světu, který překračuje newtonovsko - karteziánský koncept, materialismus osvícenství, subjektivě- objektovou dichotomii.
- Byl si vědom významu spirituality, intuice, citění, imaginace - vědom rizik osvícenské jednostrannosti a jejího důrazu na ratio.

/všechno to jsou trochu schemátka, osvícenství osvobozovalo člověka z jiného zajetí a jiné jednostrannosti. Vývoj myšlení není myslitelný v rovině dobrý - špatný, starý, moderní- dynamika toho procesu je ve vyvažování, kde jednostrannost probouzí jinou krajnost, silné světlo jednoho důrazu vytváří silný stín. /ten stín je nevědomý, sbírá a usebírá se jak v Pánu prstenů do temnoty, která „povstane“. I v našich osobních příbězích se tak děje.../

- Jeho postoj ke světu je holistický, celostný, vzájemně propojený, strukturovaný nejen horizontálně a kauzálně, ale i vertikálně a akauzálně.
- Zprostředkovává odvěké "skutečnosti duše" pomocí živého a aktualizovaného pojmosloví.
- Zde je jeden J. klíčových momentů: vrací téma „duše“ do psychologie. /Viz. Edinger s.9, Jung.10, Platon 11//
- Komu nechybí „DUŠE“ v psychologii a psychoterapii, nebude se po něm shánět, komu chybí - bude jej mít za proroka 20.stol.
- Zeptejte se na pojem duše a máte postoj k Jungovi. /A pak ještě na pár věcí. Na intuici, nevědomí, archetyp, ducha doby /Zeit geist/, archetypovou astrologii, alchymii, holotropní stavy vědomí.../

Jak rozumíte pojmu duše? Potřebujete ji v psychologii a psychoterapii? Jde o duši?

/text : Duše moderního člověka/

Izaij: „Jděte mi už s člověkem, který zná jen dech svého chřípí, jakou má cenu?“

- Myslím, že v člověku je stesk po duši. Po transcendentním zdroji ve svém nitru.
- Současná psychologie je zoufale materialistická Jungův koncept nevědomí dovoluje mít naději, že by čl. mohl najít symbolické místo ve svém nemateriálním „středu“, transcendentní prvek uvnitř sebe, aby se k němu mohl vztáhnout. Mám naději, že J. psychologie může pomoci vrátit duši do psychologie.
- Je pro mě fascinující, že obor, který se nazývá „vědou o duši“, chybí předmět svého působení. Do psychol. se musí vrátit témata duše, transcendence, cíle mimo člověka samého, naděje, tajemství.
- Myslím, že aby se člověk začal zajímat o Junga, potřebuje něco postrádat. Potřebuje stesk po duši, jako jakési předpochopení, zdroj zájmu. Musí objevit, že mu něco zásadního v současné psychologii chybí.
- „Duše je jedním z pradávnych obrazu Pravého Já, stejně jako srdce člověka. Odkazy evang. /Mt. 16-26/ „Co by Vám prospělo, kdyby jste získali celý svět, ale ztratili svou duši?“ To jsou odkazy na význam Pravého Já, b
- Bytostného Já. J. ukazuje možnost, jak z psychologie, která se vrací/jak jinak a kam taky/ k původním a základním tématům člověka a spirituality, vede cesta zpět. Pravé Já je odkaz na poklad skrytý v poli.

Mt./13.44 / „Měli bychom radostně prodat všechno, abychom mohli koupit to pole.“

O povaze jungovského myšlení:

Dílo J. je „holografické povahy“ –zákl. myšlenkové motivy jsou patrný i z nevelkého zlomku.

- Základem, ze kterého vyrůstá J. filosofie/a tedy i psychol./ je hermetismus. Etymol. odvozen o řeckého boha Herma. /který byl řeckým označením pro egyptského boha Thovta. Bůh měsíce, Božské moudrosti a poznání ve všech podobách. Později také bohem čarování a magie. Je tím nestvořeným, co existuje ve vesmíru, je moudrostí a mírou všech věcí./zobrazuje se s hlavou ptáka Ibise, nebo jako Ibis sám/
- Starověká, do současnosti živá, nejednotná duchovně nauková tradice. Jde o esoterický a zároveň filos. směr., odtud počátek alchymie. Filosofickou podstatou hermetismu je panteistické pojetí světa, v němž vše, co existuje je obrazem preexistentní duchovní podstaty. Viz. Edinger s.11 Úvod- Platon/ Principy jsou jednota a universalita existence. Pozoruhodným znakem je náboženská neutralita. Je rozvíjen v západní kultuře v judaismu i křesťanství, nenábožensky v panteismu. Současnými proudy jsou alchymie, astrologie, magie, kabala.
- Hermetismus je vyškrtnut od 18 . stol. z akademických osnov jako „pověrečný balast“. Podstatou herm. světonázoru je princip analogie a korespondence mezi mikrokosmem a makrokosmem, vyjádřený esenciálním textem Smaragdové desky „Jak nahoře, tak dole“, který ukazuje na propojení a zrcadlení vnitřního a vnějšího, člověka a světa. Viz. Lisy :Archet. astrologie s.39, 40

Ilustrace myšlení C.G. Junga přes jeho základní pojmy:

A/

- **Synchronicita** (Lisy/43-44)
- **Archetypy** s.50 – arch. /Lisy/ příklad arch.matky 51-52
- Archetypy a teorie komplexu. Srovnání s Freudem/O.K./
- **Komplexy** jsou odštěpené části osobnosti- skupiny psychických obsahů, které se oddělily od vědomí a fungují dále autonomně. Vedou autonomní bytí ve sféře nevědomí, odkud brzdí i podněcují vědomé akty. Jádrem komplexu bývá traumatický zážitek v minulosti subj., který nebylo možné v době jeho vzniku integrovat., proto se zapouzdřil, obalil dalšími vrstvami a poklesl do sféry osobního nevědomí, odkud limitujícím způsobem ovlivňuje život subj. komplexy váží značný emoční potenciál, k němuž jedinec nemá přístup.
- Archetypy jsou kolektivní faktory, které se v indiv. psychice projevují v podobě komplexů. Viz. Lisý s 53.
- Pozitivní as. komplexů na rozdíl od F. analýzy. J : „Komplexy mají nás, spíše, než my komplexy“. Je třeba k nim přistupovat s respektem, konfrontace a integrace komplexu je cestou osobního zranění.
- Širší a obecnější pojetí komplexu, než u F. a běžné psychoterapie. Ukazuje na směry jungovscky orientované psychoter.: Práce se stínem, komplexy, archetypy, nevědomým materiálem, imaginací, hledáním cest k nevědomému materiálu/sny a změněné stavy vědomí/, témata bytostného Já.

Ilustrace myšlení C.G. Junga přes jeho základní pojmy: B/

- Archetyp. Bytostného Já/Edinger/
- Kolektivní nevědomí: Pojem se objevuje u romantických filosofů v 19.sto. Carusea Hartmanna. Do psych. je vnesl Freud.
- Jung by Freudovu oblast nevědomí označil za osobní nevědomí. /které přechází do kolektivního. Které obsahuje historii lidstva, psychologii národů a ras a ještě hlouběji samotné archetypy. Jejichž centrem je archetyp celistvosti Bytostné Já. J. zároveň tvrdí, že nevědomí je aktivní, kreativní a zaměřené na cíl.
- **Typologie:** Introverze x extroverze a 4 psychické fce.: Vnímání, citění, myšlení, intuice.
- **Mytologie:** Proměny a symboly libida 1912 Metodou „Komparativní morfologie psychických obrazů“ identifikoval shodné archetypové základy obtíží pacientu, které se odrážely ve spontánní výtvořech jejich nevědomí.

Ilustrace myšlení C.G. Junga přes jeho základní pojmy: C/

- **Amplifikace:** Výkladový princip rozšiřování a prohlubování významového pole určitého symbolu. Na rozdíl od volných asociací, zaměřených na osobní a biografické konotace, směřuje amplifikace k nalezení všeobecně lidských archetypových souvislostí. Vytváření paralel mezi povahou osobních komplexů a jejich mytologickými předobrazy.
- **Individuace a integrace osobnosti:** Má vztah k sebepoznání a sebepřijetí a vyjadřuje obecný přístup J. psychoter. k nevědomí. „ ke zvědomění nevědomých aspektů osobnosti“ / komplexů, stínu, aspektů Anima, Animy. Tyto obsahy by měly být celostně prožity, utvářeny, asimilovány jásným vědomím a tím ztratit část své cizosti a disociovanosti.
- Jde o dílčí operace na cestě k celistvosti, neboli o individuační proces. **Bytostné Já:** Bytostné já jako cíl individuace je centrálním archetypem, archetypem archetypů, archetypem celistvosti, neduality, sjednocení protikladů.
- Symbolicky jej reprezentuje kámen mudrců, svatý grál, tarotová karta Svět, mandala, kruh, kvaternalita... v lidské psychice se manifestuje jako obraz Boha, kterému odpovídá archetypový obraz dané kultury (Kristus, Alah, Budha/s.78)

kontexty C.G. Junga a S. Grofa

- **Psychospirituální krize:**
- /není pojem Junga, ale S. Grofa viz.S. Grof Psychologie budoucnosti s.33/je ale zcela v intencích J. myšlení základní teze, že člověk může onemocnět pokud nedostojí potenciálu duše, která přirozeně produkuje náboženské obrazy/ne jako neurotické obrazy konfliktu, či obsedantní neurózy/, ale jako vlastní dech/duch/. Pokud kultura nenabízí věrohodné obrazy , nástroje a formy/živou spiritualitu, rituály a liturgii/, aby člověk mohl být s těmito obsahy v živém kontaktu- může onemocnět. A to především v 2. pol. života, kdy úkoly adaptace, ega a jeho realizace, byly naplněny. Zde jungovska psychol. nabízí most k psychol. přesahující ego/transp. psychol./, která věří , že i to je úkol, dům a panství člověka. Nabízí jiný koncept uzdravy, kde skrze důvěru a moudrost nevědomí, které se k nám chová osobně a s péčí/náb. slovy „ani vlas z Vasi hlavy nepadne“/, vrací ego do širšího řádu a kontextu. Tedy i hlubšímu , přesahujícímu původu a zdroji.
- Člověka, se tak neuzdravuje jen vypořádáním se svými vnitřními silami a konflikty, ale vztahem- novým poměrem, k přesahující skutečnosti.
- Komplex a teorie coexu S. Grofa /Psychol. Budoucnosti s.41/

Postoj k náboženství u Freuda a Junga:

- **Freud** náboženství převážně interpretuje. Chce u-chopit, po- chopit. chytit, sevřít, obsáhnout...odkázat k předchozí skutečnosti. Vy- světlit , zbavit stínu /tajemství, přesahu, numinózního. Jde spíše o – vládnout. Vysvětluje z kauzality Já/jeho dynamiky/skupiny/hordy/ a její dynamiky jako symptom, výsledek konfliktních sil v subj., či skupině. In: Totem a tabu, Težkosti v kultuře, Mojžíš a monoteismus./
- „udělat pořádek ve vlastním dome“
- **Jung** vnímá náboženství jako autonomní, plnohodnotný, neinterpretovatelný fenomén./ostatně podobně jako u jiných témat mezi nimi. /Materiál. interpretace „duše“ náboženství- je to epifenomén hmoty, vysvětlitelný z materialistického výkladu, jako sekundární produkt, či naopak je duch - idea, slovo, duše primární impuls?/ Dva pohledy na vlastní „dům“./
- J. o takovou interpretaci vlastního domu nestojí. Interpretace je zavírající, umrtvující, dokonava.
- Náboženství je pro J. institučně –kulturním odkazem k numinóznímu, přesahujícímu, transendujícímu zdroji, kterému se člověk otevírá jako inspiraci, původu i cíli.
- Obdobné je to u J. s duší. Vidí platonsky její věčný původ, který má svůj domov jinde. Která je zde na cestě, neslouží člověku, člověk ji v pozemském slova smyslu „nemá“ - nedrží, nevlastní.
-

Freud a Jung - Konflikt nebo setkání?

Přiblížení skrze konflikt.

- **Ne F. a ne J, ale Freud a Jung. Myslím, že na pomezí F. J. se daří některým jedinečným myšlenkám.**
- Skrze konflikt, který trvá . Nesmiřujeme konflikty příliš rychle, možná jsou si v nich protagonisté sporu nejbliže. Nejvíce se potencují, potřebují, přou a třou, až vzniká oheň.
- Herakleitos říkal, že konflikt, hádka a spor jsou stvořitelem všech velkých věcí. Možná tím myslel... nevím, co myslel Herakleitos, já myslím na dualismus světa, na polaritu věcí, kdy jedna druhou osvětluje. Světlo a tmu, ženské a mužské, dobro a zlo, noc a den, studené a horké, ticho a slovo
- Jsou sto let spolu ve sporu, není to fantastické? Co tam hoří tak dlouho? Co to našli o co se přeli a třeli, že to tak dlouho hoří? Máte představu o jejich sporu? To byste měli mít, jinak je trochu otázka, co víte o současné psychologii a psychoterapii. 1/Jak byste rozuměli napětí a konfliktu mezi F. a J?

Pojďme vůbec raději zůstat u otázek, jestli se nám podaří se autenticky, ze skutečného zajmu ptát- jsme u cíle. Odpovědi se už vždycky najdou, v lepším případě nenajdou hledání trvá. Ale dobrat se k živé otázce! To musíte „dovnitř“- do člověka, do sebe!

- V čem byl střet J. F? Co bylo neslučitelné? Jak rozumět jejich střetu?
- Trvají důvody rozkolu dodnes a jak vypadají po stu letech? Nesou nějaké nadějně poselství?
- Hledím obecně na konflikt „nadějně“ . V konfliktu se setkali/střetli – tam si byli nejbliže. Střet polarit – dynamičnost – potenciál toho střetu./to ostatně dost převzala dynamická terapie, která hledí na lidské nitro jako na místo střetu – zápasu různých potřeb a sil. A přitom ne beznadějně, ale jako na dynamické pole, také jako na nekonečný zdroj možných uvědomění, smíření, dosažených harmonií/
- Zápas – chytit za pasem, pasovat- symbolicky zabít/setnout hlavu/ Smyslem je transformace. V rytířské symbolice, odevzdání své vůle hlavy/ do vůle krále. Služba a věnost vyššímu – transcendentnímu cíli, kdy obětovávám svoji vůli, vkládám do Tvých rukou, sjednocení vůle otce a syna, ať už v pozemském /oidipském F. koncept/ tak symbolickém.
- Zápas Jakoba s andělem./Nepustím Tě , dokud mi nepožehnáš!/

Faktická a historická podoba konfliktu:

- A.Jaffe/ Texty ke konfliktu: 138 dole
- 140- fascinace F., autorita /oba měli problémy s otcovskou autoritou/
- 141 – pansexualismus F., sex je pro něj numinosum, -141 okultismus - 145 knihovna – symbolizace konfliktu
- Demonstrují se zde rodinná. východiska, os. vztah/prenos/ , odlišné koncepty nevědomí.
- s.146- F. omdlení
- 148-49 rozdílné koncepty při vykladu snu Sen o třech patrech v dome, kde F: zajímají především dve lebky. J. mu lže a plní přání...co zůstává neosloveno, je to vztahové mezi nimi.
- Ten sen nemá jeden správný výklad, oba výkladové postoje jsou legitimní.
- **Shrnutí konfliktu J-F:** Mezi F.a J. byl výjimečný respekt/respekt, význam, očekávání.../jsou předpokladem mezidského dramatu-konfliktu. Muselo jim na sobe vyjimečně záležet.
- -nechci obhajovat, či kritizovat pudovou teorii- o to nejde, sex. teorie byla jeho koncepční stavba
- -okultismus /F. chasidství předkove, Tysmenica – málo info.
- Knihovna – symbolizace napětí mezi nimi, silné psychosomat. napětí J., které panovalo v rozmluvě. Významné jak J. zpětně v porozumění sit. „ustrnul“, jak její výklad stereotypně používá jako výklad svého hotového postoje. /spíše synchronicita/
- **Celkově:** s odstupem se zdá zřejmé, že spolu měli problém, nejde o viníka, či míru zavinění, je zřejmé oba muži měli mezi sebou výrazně přenosové napětí. Mnoho od sebe čekali, mnoho pro sebe vzájemně představovali. Přenosové téma se asi opravdu týkalo otcovského a synovského komplexu./které měli oba významně zastoupené i ve svých indiv. příbězích/ Nástupnictví,- uznání-rivalita. Z vybraných textů se zdá, že J. trpěl tím, co mu F. nabízel jako interpretaci, a zda se, že to nebyly přijaté interpretace...

Spor o nevědomí:

Otázek kolem F-J je nespočetně. Bylo by možné mluvit o symbolu, archetypu, bytostném Já, komplexu, astrologii, magii, synchronicitě, kauzalitě, alchymii, kabale, postoji k východní filosofii a psychologii, o mýtech, srovnávací religionistice, mytologii, pohádkách, práci se snem...významu sexuality, traumatu, libidu...technice práce. Volím - zcela osobní volba "postoj k nevědomí" - přijde mi základní.

- Opakovaně, při čtení a promýšlení těchto oblastí jsem docházel k formulaci „i to souvisí s jejich postojem k nevědomí“. Jejich zkušenosti s nevědomím.
- Jejich „živá“ a osobní zkušenost s nevědomím formovala jejich teoretické koncepty o nevědomí. Každý mel svojí zkušenost. Snad je spojuje, že oba vytěžili svoji psychologie „zdola“, ze své neurózy.
- J. se propadá do polopsychotického stavu, kde je na hranici šílenství. (odtud Červená kniha) Vytěží vulkanickou vyvěřelinu, kterou po vychladnutí tlumočí do vědecké řeči.
- Jaffe s. 13-14 „Můj život je příběhem sebeuskutečňování nevědomí. Vše, co je v nevědomí, se chce stát událostí a také osobnost se chce rozvinout ze svých nevědomých podmínek a prožívat se jako celost“.
- Jungovská psychol. nejkonzistentněji ze západní psychol. otevírá postoj k nevědomí.
- „Jiný“ neznámá nový, ale spíše starý, původní – posvátný, sakrální. Viz. S. Grof Psychol. budoucnosti s.30-31 F. se naučil u Charcota tech. vyvolávání hypnotického stavu, kterou využíval k výzkumu nevědomí, techniku pak opustil a nahradil metodou volných asociací.
- Ross 1989 „ F. se později přestal emočními zážitky v holotropních stavu zabývat. Přesunul důraz z emoční abreakce nevědomého materiálu na analýzu přenosu praktikovanou v běžném stavu vědomí . Z dnešního pohledu vidíme, že to byla nešťastná změna, která svedla celou západní psychoter. na 50 let z cesty. Pro řešení emočních a bioenergetických bloků a makrotraumat, které jsou podkladem emočních a psychosomat. poruch, je verbální psychoanalýza neúčinná.“
- Pojdme si představit hypotet. ot. „Jak to máme s důvěrou v nevědomí?“
- -Dovedeme si představit obrácení se k nevědomí jako ke zdroji? Zdroji, který má i svoji intuitivní „moudrost“? Že může mít s cl. jakýsi vnitřní záměr, na který se lze spolehnout, důvěřovat a nechat se vest? Nebo je to všechno „temné bahno, milý Jungu“? Může mít nevědomí takový potenciál?
- Za jakých podmínek? To jistě není nový postoj, spíše prastarý, možná nejstarší intuitivní psychoter./šamanska, skrze trans,zmenené stavy, rozšířené stavy, psychoidní stavy, holotropní stavy ...vedomí. Co si o tom myslel F.? Stal před touto otázkou? Stal F. vedome na této křižovatce?
- „Nevědomí jako zdroj psyché“?

Závěr:

- Mezi J. a F. vede křižovatka mezi materialismem a idealismem v psychol., o determinaci hmotné, či duchovní podstaty, hranice mezi hermetickým/analogickým/ myšlením a vědeckým – kauzálním.
- O fenomén „duše“ v psychoter., o psychol. náboženství, význam změněných/holotropních/ stavu vědomí, ale třeba i o takové „jistoty“, co je psychóza a jak k ní přistupovat.
- - J. psychol. je jediným místem, odkud vede z evropského myšlení /a setkání F. s J. a jejich konfliktu/ cesta k této oblasti.
- J. psychol. reprezentuje základní vyzvu vědeckému paradigmatu, který dominuje souč. psychol., zpochybňuje mýtus současné vědy/větev na které všichni sedíme a já s Vámi/, že vědomí je epifenomén/pouze průvodní projev hmoty, produkt neurobiologických procesu v mozku.
- /nechci se rozbíjet o odpor, který podobná silná prohlášení probouzejí/znám je sám velmi dobře/ Chci jen ukázat o jaké fenomény se ve sporu F.-J. jedná.

Zkouším odhadnout postoj kl. Psa. k tomuto jungovskému konceptu.

- Skepse. Rozumím ji.
- 1/Je to grandiózní, velikášské - pojďme to abstinovat
- 2/nepatří to do psychoanalýzy ve smyslu terapie. Tuto oblast vnímá mimo cíle ter.
- Je místem osobního, filos. a nábož. hledání svobodného čl., že to není její oblast, patří jiným oborům.